

IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2020/1049**z dne 15. julija 2020****o dovolitvi Franciji, da izda dovoljenja za biocidne proizvode, ki so sestavljeni iz dušika, pridobljenega na kraju samem, za zaščito kulturne dediščine***(notificirano pod dokumentarno številko C(2020) 4715)***(Besedilo v francoskem jeziku je edino verodostojno)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 o dostopnosti na trgu in uporabi biocidnih proizvodov ⁽¹⁾ ter zlasti člena 55(3) Uredbe,

po posvetovanju s Stalnim odborom za biocidne proizvode,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Priloga I k Uredbi (EU) št. 528/2012 vsebuje aktivne snovi z ugodnejšimi lastnostmi za okolje ali zdravje ljudi ali živali kot nevarnejše kemikalije. Proizvodi, ki vsebujejo te aktivne snovi, se zato lahko dovolijo po poenostavljenem postopku. Dušik je vključen v Prilogo I k Uredbi (EU) št. 528/2012, pri čemer velja omejitev, da se uporablja v omejenih količinah v posodah za takojšnjo uporabo.
- (2) V skladu s členom 86 Uredbe (EU) št. 528/2012 je dušik odobren tudi kot aktivna snov za uporabo v biocidnih proizvodih vrste proizvodov 18 (insekticidih) ⁽²⁾. Biocidni proizvodi, ki so sestavljeni iz dušika, kakor je odobren, so dovoljeni v več državah članicah, vključno s Francijo, in se dobavljajo v plinskih jeklenkah ⁽³⁾.
- (3) Dušik se lahko pridobi tudi iz zunanjega zraka na kraju samem. Dušik, pridobljen na kraju samem, trenutno ni odobren za uporabo v Uniji in ni niti uvrščen na seznam v Prilogi I k Uredbi (EU) št. 528/2012 niti na seznam aktivnih snovi, vključenih v program pregledovanja obstoječih aktivnih snovi v biocidnih proizvodih, v Prilogi II k Delegirani uredbi Komisije (EU) št. 1062/2014 ⁽⁴⁾.
- (4) Francija je 14. januarja 2020 v skladu s členom 55(3) Uredbe (EU) št. 528/2012 Komisiji predložila vlogo za odstopanje od člena 19(1)(a) navedene uredbe, v kateri je zaprosila, da se ji dovoli, da izda dovoljenja za biocidne proizvode, ki so sestavljeni iz dušika, pridobljenega iz zunanjega zraka na kraju samem, za zaščito kulturne dediščine (v nadaljnjem besedilu: vloga).
- (5) Kulturno dediščino lahko poškodujejo najrazličnejši škodljivi organizmi, od žuželk do mikroorganizmov. Prisotnost navedenih organizmov lahko povzroči izgubo same kulturne dobrine, predstavlja pa tudi tveganje za širjenje navedenih škodljivih organizmov na druge predmete v bližini. Brez ustreznega tretiranja bi na predmetih lahko nastala nepopravljiva škoda, ki bi resno ogrozila kulturno dediščino.
- (6) Dušik, pridobljen na kraju samem, se uporablja za ustvarjanje kontrolirane atmosfere z zelo nizko koncentracijo kisika (anoksija) v trajno ali začasno zapečatenih šotorih ali komorah za tretiranje, namenjenih obvladovanju škodljivih organizmov na predmetih kulturne dediščine. Dušik se loči od zunanjega zraka in dovede v šotor ali komoro za tretiranje, kjer se vsebnost dušika v atmosferi poveča na približno 99 %, kisika pa posledično skoraj ni več. Vlažnost dušika, ki se dovede v prostor za tretiranje, je odvisna od potreb tretiranega predmeta. V pogojih, ki nastanejo v šotoru ali komori za tretiranje, škodljivi organizmi ne morejo preživeti.

⁽¹⁾ UL L 167, 27.6.2012, str. 1.

⁽²⁾ Direktiva Komisije 2009/89/ES z dne 30. julija 2009 o spremembi Direktive 98/8/ES Evropskega parlamenta in Sveta za vključitev dušika kot aktivne snovi v Prilogo I k Direktivi (UL L 199, 31.7.2009, str. 19).

⁽³⁾ Seznam dovoljenih proizvodov je na voljo na spletni strani: <https://echa.europa.eu/fr/information-on-chemicals/biocidal-products>.

⁽⁴⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) št. 1062/2014 z dne 4. avgusta 2014 o delovnem programu za sistematično preverjanje vseh obstoječih aktivnih snovi, ki jih vsebujejo biocidni proizvodi, iz Uredbe (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 294, 10.10.2014, str. 1).

- (7) Glede na informacije, ki jih je predložila Francija, se zdi, da je uporaba dušika, pridobljenega na kraju samem, edina učinkovita tehnika za obvladovanje škodljivih organizmov, ki se lahko uporablja za vse vrste materialov in kombinacij materialov, prisotnih v muzejskih zbirkah, na razstavah in območjih kulturne dediščine, ne da bi jih poškodovala, po razumni ceni.
- (8) Metoda anoksije ali spremenjene ali kontrolirane atmosfere je navedena v standardu EN 16790:2016 „Ohranjanje kulturne dediščine – Integrirano zatiranje škodljivcev (IPM) za zaščito kulturne dediščine“, dušik pa je v tem standardu opisan kot „najpogosteje uporabljen“ za ustvarjanje anoksije.
- (9) Na voljo so tudi druge tehnike za obvladovanje škodljivih organizmov, kot so tretiranje z nizko temperaturo, toplotno tretiranje in sevanje gama. Poleg tega se lahko uporabijo tudi druge aktivne snovi. Vendar ima po mnenju Francije vsaka od teh tehnik omejitve, kar zadeva škodo, ki bi med tretiranjem lahko nastala na nekaterih materialih, zato se nobena od njih ne more uporabljati samostojno za tretiranje vseh vrst materialov in kombinacij materialov.
- (10) Glede na informacije, ki jih je predložila Francija, obstajajo dvomi o primernosti tehnike dezinfestacije z nizko temperaturo za vse zbirke likovne in dekorativne umetnosti. Pri delih iz laminiranih materialov (pobarvana, lakirana ali povoskana dela, inkrustirana dela ali dela z inkrustacijskimi nitmi) obstaja tveganje, da bi se s to tehniko ti predmeti poškodovali. Toda ko gre za ohranjanje kulturne dediščine, vključene v nacionalni inventar, se taki dvomi v skladu z nacionalnimi politikami ohranjanja, ki veljajo za institucije, ki hranijo javne zbirke, ne smejo pojavljati.
- (11) Kot je navedeno v vlogi, kulturne ustanove dezinfestacije s povišano temperaturo ne uporabljajo pogosto. Podobno kot pri dezinfestaciji z nizko temperaturo obstajajo tudi tukaj pomisleki glede vpliva toplotnega tretiranja na stratificirane materiale. Poleg tega pri toplotnem tretiranju obstajajo dodatna tveganja, povezana z izgubo lepilnih lastnosti lepil, mehčanjem elementov, ki vsebujejo vosek, in prodorom predhodno uporabljenih kemikalij na površje, kar povzroča packe na površini predmetov.
- (12) Glede na informacije v vlogi je za tehniko sevanja gama potrebna posebna oprema, ki izpolnjuje posebne varnostne zahteve za izvajanje tehnike, potrebna pa so tudi napredna znanja in spretnosti. Tehnika je zato draga in težko ponovljiva. Poleg tega ta tehnika ni primerna za prozorne ali prosojne materiale, ki pogosto kot odziv na sevanje gama postanejo motni ali se obarvajo.
- (13) Iz vloge je razvidno, da pri uporabi biocidnih proizvodov, ki vsebujejo druge aktivne snovi na trgu v Franciji, ostanejo na tretiranih delih ostanki, ki se lahko sproščajo v okolje in lahko predstavljajo tveganje za zdravje ljudi. Poleg tega imajo te snovi znatne slabosti v smislu fizičnega ohranjanja del kulturne dediščine, saj lahko številne od njih povzročijo spremembe v barvi, oljnat ali lepljiv izloček, površinsko kristalizacijo ali spremembe DNK pri materialih živalskega izvora.
- (14) V zadnjih desetletjih je vse več ustanov za varstvo kulturne dediščine v okviru integriranega varstva pred škodljivimi organizmi zaradi varstva kulturne dediščine poiskalo rešitve, s katerimi bi opustile morebitno nevarne kemikalije in uporabile tehnike, kot je na primer anoksija, ki so bolj nežne do zbirk kulturne dediščine in manj škodljive za osebe, ki jih uporabljajo.
- (15) Glede na informacije v vlogi uporaba dušika iz jeklenk ni ustrezna alternativa za muzeje in območja kulturne dediščine zaradi praktičnih in ekonomskih pomanjkljivosti. Zaradi omejenih količin v jeklenkah so potrebni pogost prevoz in ločeni prostori za skladiščenje. Skladiščenje velikega števila jeklenk predstavlja varnostna tveganja zaradi prisotnosti plina pod tlakom. Pri ustvarjanju anoksije, ustvarjene z dušikom, pridobljenim na kraju samem, imajo ustanove za varstvo kulturne dediščine nižje stroške kot pri uporabi dušika v jeklenkah. Poleg začetnih naložb v komoro za tretiranje in generator dušika na kraju samem nimajo nobenih drugih stroškov.
- (16) Zahteve za muzeje in območja kulturne dediščine glede uporabe več tehnik za obvladovanje škodljivih organizmov, ki so primerne za posamezne materiale in predmete, namesto uporabe ene same tehnike, ki se že uporablja in je primerna za vse materiale, bi pomenile dodatne stroške za muzeje in območja kulturne dediščine ter tako otežile doseganje njihovega cilja opustitve uporabe nevarnejših aktivnih snovi v okviru integriranega varstva pred škodljivimi organizmi.

- (17) Razprave v zvezi z morebitnim odstopanjem v skladu s členom 55(3) za dušik, pridobljen na kraju samem, so potekale leta 2019 na več sestankih ^(³) strokovne skupine Komisije, ki jo sestavljajo pristojni organi za biocidne proizvode.
- (18) Poleg tega je Evropska agencija za kemikalije na zahtevo Komisije po prvi, podobni vlogi Avstrije za odstopanje za proizvode, ki so sestavljeni iz dušika, pridobljenega na kraju samem, opravila javno posvetovanje o tej vlogi, s čimer je vsem zainteresiranim stranem omogočila, da predložijo svoja stališča. Velika večina od 1 487 prejetih pripomb je bila naklonjena odstopanju. Veliko zainteresiranih strani je navedlo pomanjkljivosti alternativnih tehnik, ki so na voljo: termično tretiranje lahko poškoduje nekatere materiale; pri uporabi drugih aktivnih snovi na artefaktih ostanejo strupeni ostanki, ki se postopoma sproščajo v okolje; uporaba dušika v jeklenkah ne omogoča nadzora nad relativno vlažnostjo v prostoru za tretiranje, ki je potreben za tretiranje nekaterih materialov.
- (19) Dve mednarodni organizaciji, ki zastopata muzeje in območja kulturne dediščine, in sicer Mednarodni muzejski svet in Mednarodni svet za spomenike in spomeniška območja, sta izrazili namero glede predložitve vloge za vključitev dušika, pridobljenega na kraju samem, v Prilogo I k Uredbi (EU) št. 528/2012, ki bi državam članicam omogočila izdajo dovoljenj za proizvode, ki so sestavljeni iz dušika, pridobljenega na kraju samem, ne da bi bilo potrebno odstopanje v skladu s členom 55(3) navedene uredbe. Vendar je za izvedbo ocene take vloge, vključitev snovi v Prilogo I k Uredbi (EU) št. 528/2012 in pridobitev dovoljenj za proizvode potreben čas.
- (20) Iz vloge je razvidno, da v Franciji ni ustreznih alternativ, saj imajo vse alternativne tehnike, ki so trenutno na voljo, bodisi pomanjkljivosti zaradi neprimernosti za tretiranje vseh materialov bodisi praktične pomanjkljivosti.
- (21) Na podlagi vseh navedenih argumentov je primerno zaključiti, da je dušik, pridobljen na kraju samem, bistvenega pomena za zaščito kulturne dediščine v Franciji in da ni na voljo ustreznih alternativ. Franciji bi bilo zato treba dovoliti, da izda dovoljenja za dostopnost na trgu in uporabo biocidnih proizvodov, ki so sestavljeni iz dušika, pridobljenega na kraju samem, za zaščito kulturne dediščine.
- (22) Za morebitno vključitev dušika, pridobljenega na kraju samem, v Prilogo I k Uredbi (EU) št. 528/2012 in naknadna dovoljenja, ki bi jih države članice izdale za proizvode, ki so sestavljeni iz dušika, pridobljenega na kraju samem, je potreben čas. Zato je primerno dovoliti odstopanje za obdobje, ki bi omogočilo dokončanje osnovnih postopkov –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Francija lahko izda dovoljenja za dostopnost na trgu in uporabo biocidnih proizvodov, ki so sestavljeni iz dušika, pridobljenega na kraju samem, za zaščito kulturne dediščine do 31. decembra 2024.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Francosko republiko.

V Bruslju, 15. julija 2020

Za Komisijo
Stela KIRIAKIDES
Članica Komisije

⁽³⁾ 83., 84., 85. in 86. sestanek predstavnikov pristojnih organov držav članic za izvajanje Uredbe (EU) št. 528/2012, ki so potekali maja, julija, septembra oz. novembra 2019. Zapisniki s sestankov so na voljo na spletni strani: https://ec.europa.eu/health/biocides/events_en#anchor0.